

**การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน
ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน**
The Development of Training Curriculum to Promote Leadership of The
Children and Youth Council of Thailand to Support Association of South
East Asian Nations (ASEAN)

วนิดา เลิศทองคำ^๑ พิมพ์ประภา อมรภิภิญโญ^{**} ธนินาฏ ณ สุนทร^{***}
Vanida Letthongkhum^{*} Pimprapha Amornkijphinyo^{**} Thaninath N. Suntorn^{***}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน 2) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และ 3) เพื่อประเมินผลการทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดความรู้ 2) แบบวัดเจตคติ 3) แบบประเมินทักษะ/พฤติกรรม และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ Independent t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยเนื้อหา 7 องค์ประกอบ จัดเป็น 6 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 การมีบุคลิกภาพที่ดี โมดูลที่ 2 มีทักษะการทำงานเป็นทีม โมดูลที่ 3 มีคุณธรรม จริยธรรม โมดูลที่ 4 มีทักษะการคิด โมดูลที่ 5 เทคโนโลยีการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ และ โมดูลที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตร หลังการอบรมภาวะผู้นำของเยาวชนในสภาเด็กและเยาวชน มีความรู้และเจตคติ สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินทักษะภาวะผู้นำเยาวชน พบว่า สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม มีทักษะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ทักษะ และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร อยู่ในระดับดีมาก และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยการขยายเวลาในการฝึกอบรม

^๑ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ

^{**} สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ

^{***} สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ

เป็นเวลา 3 โดยเพิ่มกิจกรรม “สร้างวินัยในการอยู่ร่วมกัน” เพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเอง กิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยกันสังคมฉันน่าอยู่” เพื่อเสริมสร้างควมมีจิตสาธารณะ และเพิ่มกิจกรรม “เรียนรู้กับเกม撲กระดาศ” เพื่อเพิ่มทักษะในการแสวงหาควมรู้

คำสำคัญ : หลักสูตรฝึกอบรม, ภาวะผู้นำเยาวชน

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) develop training curriculum to promote leadership of the Children and Youth Council of Thailand to support Association of South East Asian Nations (ASEAN), 2) experiment training curriculum to promote leadership of the Children and Youth Council of Thailand to support Association of South East Asian Nations (ASEAN), and 3) evaluate results and improve training curriculum to promote leadership of the Children and Youth Council of Thailand to support Association of South East Asian Nations (ASEAN). The samples consisted of 28 young leaders of the Children and Youth Council of Thailand. The data were collected using several research tools including 1) knowledge test, 2) attitude test, 3) skill/behavior test, and 4) curriculum appropriateness test. Then the data were analyzed applying independent t-test.

The findings were presented as follows: 1) the training curriculum to promote leadership of the Children and Youth Council of Thailand to support Association of South East Asian Nations (ASEAN) comprised 7 elements, divided into 6 modules; module 1 – good personality, module 2 – teamwork skill, module 3 – morality and ethics, module 4 – thinking skill, module 5 – communication technology and knowledge acquisition, and module 6 – knowledge about ASEAN, 2) the knowledge and the attitude of the members of the Children and Youth Council of Thailand after the training curriculum were higher with a .05 level of statistical significance and all 7 leadership skills of the members of the Children and Youth Council of Thailand were at very good level, and 3) the curriculum appropriateness was at very good level and the duration of curriculum was extended to 3 days by adding more activities such as “Good Discipline for Living Together” to promote self discipline, “Help for Happy Society” to encourage public mind, and “Learning with Origami Game” to increase knowledge acquisition skill.

Keywords : training curriculum, leadership of the Children

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศในปัจจุบัน จำเป็นต้องยึดหลัก “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เนื่องจากคนเป็นทั้งผู้ริเริ่ม ผู้กระทำ และผู้ได้รับผลในการพัฒนา ถ้ามุ่งให้คนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยในการพัฒนาคนนั้น ควรมุ่งพัฒนาคนให้เกิดคุณลักษณะเพื่อการพัฒนาให้มีความเป็นผู้นำ เพราะผู้นำที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการสร้างสังคมในปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม และเป็นกลไกสำคัญที่จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสังคมในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ในปัจจุบันสังคมไทย “ขาดภาวะผู้นำ” (Leadership Vacuums) ในทุกระดับ¹ ทำให้มีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะในสภาวะที่สังคมไทยเตรียมความพร้อมในการรองรับประชาคมอาเซียนเด็กและเยาวชนไทยยังมีจุดอ่อนในการเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน ได้แก่ มีจุดอ่อนด้านภาษา ขาดทักษะการสื่อสาร ขาดความอดทน ขาดการคิดวิเคราะห์ การคิดที่เป็นระบบ ขาดระเบียบในการใช้ชีวิต ไม่ตรงต่อเวลา ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ชอบทำงานเป็นทีม และขาดการเรียนรู้ การพัฒนาภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่สามารถทำได้และพัฒนาได้ตลอดช่วงชีวิต แต่วัยที่เหมาะสมที่สุดช่วงหนึ่งในการพัฒนาภาวะผู้นำ คือ ในวัยเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นช่วงวัยที่อยู่ในขั้นพัฒนาการ “ความเป็นเอกลักษณ์- ความสับสนในบทบาท” ทำให้เยาวชนมีเอกลักษณ์ของตนเอง มีพลังสร้างสรรค์ ในการพัฒนาตน พัฒนาสังคม และประเทศชาติในอนาคต

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ทางสังคมที่จะช่วยบ่มเพาะพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน โดยใช้หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ซึ่งจะประกอบต่อการสร้างภาวะผู้นำให้กับเยาวชน และสามารถนำหลักสูตรไปใช้กับสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับกับยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริม พัฒนาเด็กและเยาวชนในประชาคมอาเซียน ของกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจะประกอบเป็นประโยชน์ในวงกว้างต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
3. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Designs) ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pre-test Post-test Design) โดยมีการวัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่าง เป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งสมัครใจ เข้าร่วมกิจกรรมโครงการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน และสมัครเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 28 คน โดยมีกระบวนการดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการอบรมก่อนการฝึกอบรม และทำการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเยาวชนอาเซียน และวัดเจตคติเกี่ยวกับผู้นำเยาวชนอาเซียน ก่อนการทำกิจกรรม (Pre-test)
2. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมเพื่อทำความรู้จักกับผู้เข้ารับการอบรม มีการแนะนำคณะวิทยากร ทีมงาน หลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาการเรียนรู้ การจูงใจให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเข้ารับการฝึกอบรม และสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เข้ารับการฝึกอบรมและผู้ฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้
3. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการประเมินทักษะภาวะผู้นำเยาวชนอาเซียน ที่เกิดขึ้นในระหว่างการอบรม และหลังจากการฝึกอบรมดำเนินการวัดความรู้เกี่ยวกับผู้นำเยาวชนอาเซียน และวัดเจตคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำเยาวชนอาเซียน (Post-test)
4. เปรียบเทียบผลการฝึกอบรมก่อนและหลังการฝึกอบรม ทดสอบโดยการหาค่า Paired t – test
5. หลังจากการฝึกอบรมดำเนินการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

4. ผลการวิจัย

1. ผลพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยเนื้อหา 7 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบที่ 1 มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน องค์กรประกอบที่ 2 ทักษะการคิด องค์กรประกอบที่ 3 ทักษะการทำงานเป็นทีม องค์กรประกอบที่ 4 ทักษะในการแสวงหาความรู้ องค์กรประกอบที่ 5 ทักษะเทคโนโลยีและการสื่อสาร องค์กรประกอบที่ 6 มีบุคลิกภาพที่ดี และองค์กรประกอบที่ 7 มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งนำเนื้อหาหลักสูตรมาจัดเป็นหลักสูตรฝึกอบรม ได้ 6 โมดูล ได้แก่ **โมดูลที่ 1** มีบุคลิกภาพที่ดี ใช้กิจกรรม “ผู้นำสี่ทิศ” “Who are you” **โมดูลที่ 2** ทักษะการทำงานเป็นทีม ใช้กิจกรรม “เรือไทยทานิค” **โมดูลที่ 3** มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ใช้กิจกรรม “ตาข่ายใยแมงมุม” **โมดูลที่ 4** ทักษะการคิด ใช้กิจกรรม “หอคอยในฝัน” **โมดูลที่ 5** ทักษะเทคโนโลยีการสื่อสารและการแสวงหา ใช้ใบงาน 2 ชั้น และ **โมดูลที่ 6** มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ใช้ประกวด “ASEAN ที่ภูมิใจ” เป็นกิจกรรมในการฝึกอบรม ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 วัน ประเมินผลก่อนและหลัง

การฝึกอบรม โดยใช้ แบบทดสอบวัดความรู้ จำนวน 28 ข้อ ใช้แบบประเมินเจตคติ โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 21 ข้อ และใช้แบบประเมินทักษะ โดยการสังเกต จำนวน 35 ข้อ

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้นำของเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการอบรม สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน มีความรู้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวมสูงขึ้น 4.32 คะแนน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า หลังการอบรมสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน มีความรู้สูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ตามองค์ประกอบที่ 1 – 7 เท่ากับ 1.00, 0.43, 0.32, 0.93, 0.47, 0.57 และ 0.61 คะแนน ตามลำดับ

2.2 ผลการเปรียบเทียบเจตคติภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า เจตคติภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการอบรม สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน มีเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวมสูงขึ้น 0.46 คะแนน และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า หลังการอบรมสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน มีเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ตามองค์ประกอบที่ 1 – 7 เท่ากับ 0.49, 0.39, 0.50, 0.48, 0.45, 0.50 และ 0.41 คะแนน ตามลำดับ

2.3 ผลการประเมินทักษะภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม มีทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.74$) และด้านทักษะการแสวงหาความรู้ มีเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.09$)

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า ในภาพรวมหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิทยากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.68$) และ ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.58$)

3. ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม จากหลักสูตร 2 วัน เป็น หลักสูตร 3 วัน โดย วันที่ 1 ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 มีบุคลิกภาพที่ดี มีกิจกรรม “ผู้นำสี่ทิศ” “Who are you” และ โมดูลที่ 2 ทักษะการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรม “เรือไทยทานิก” วันที่ 2 ประกอบด้วย โมดูลที่ 3 มีคุณธรรม จริยธรรม มีกิจกรรม “ตาข่ายใยแมงมุม” และเพิ่มกิจกรรม “สร้างวินัยในการอยู่ร่วมกัน” และกิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยกันสังคมฉันน่าอยู่”

และวันที่ 3 ประกอบด้วย โมดูลที่ 4 ทักษะการคิด มีกิจกรรม “หอคอยในฝัน” และ โมดูลที่ 5 ทักษะเทคโนโลยีการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ เพิ่มกิจกรรม “เรียนรู้กับเกม撲กระดาศ” และยังคงใบงาน 2 ชิ้น และ โมดูลที่ 6 มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน มีกิจกรรมประกวด “ASEAN ที่ภูมิใจ” ในการประเมินผลก่อนและหลังการฝึกอบรม ใช้ แบบทดสอบวัดความรู้ จำนวน 28 ข้อ ใช้ แบบประเมินเจตคติ โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 21 ข้อ และใช้แบบประเมินทักษะ โดยการสังเกต จำนวน 35 ข้อ

5. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มีเนื้อหาทั้งหมด 7 องค์ประกอบ 6 โมดูล นั้น เป็นเนื้อหาที่มีความจำเป็นสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชน ซึ่งเป็นจุดอ่อนของเยาวชนไทย ในการเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะจุดอ่อนด้านภาษา ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการค้นคว้าหาความรู้ และขาดคุณธรรมจริยธรรมที่มีความจำเป็นในสังคม เช่น ความมีวินัย ความตรงต่อเวลา และความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ สมใจ กงเติม³ ที่พบว่าเยาวชนไทยควรพัฒนาทักษะอาเซียน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) การสื่อสารกับชาวต่างชาติ (2) ทักษะการคิด (Thinking Skill) โดยเฉพาะทักษะการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ (3) การพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วม (Participation Skill) หรือการทำงานเป็นทีม (4) ทักษะในการแก้ปัญหา (Problem solving Skill) โดยการใช้ทักษะในการค้นหาข้อมูล ด้วยความปรารถนาจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่หลากหลาย และทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อการแก้ปัญหาที่เป็นระบบ และ (5) ทักษะจิตสาธารณะ (Public mind Skill) ดังนั้นหลักสูตรดังกล่าว จึงเป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสำหรับการฝึกอบรมภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อที่จะพัฒนาให้เยาวชนมีความเท่าเทียมกับเยาวชนของอาเซียน และให้มีความพร้อมที่จะแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียน และนอกจากนี้เนื้อหาทั้ง 7 องค์ประกอบ ก็เป็นไปตามความต้องการของหน่วยงานที่กำกับดูแลสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และความต้องการในการพัฒนาตนเองของเด็กและเยาวชน

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

2.1 ด้านความรู้ หลังการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิด ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม ความรู้เกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและการสื่อสาร ความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ดี และความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน มีความรู้เพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นผลมาจาก การที่ผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กและ

เยาวชน ได้เรียนรู้ผ่านการใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การใช้การบรรยาย การใช้สื่อ วีดิทัศน์ การใช้เกม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้สื่อเทคโนโลยี การแสดงละคร การระดมความคิดเห็น การวางแผนร่วมกัน การอภิปรายร่วมกัน การให้ข้อเสนอแนะ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี มีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในด้านความรู้เกี่ยวกับอาเซียน โดยในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะในการแสวงหาความรู้ ผู้วิจัยได้ใช้ความรู้ อาเซียนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรม มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ เพิ่มเติมจากความรู้เดิม โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการแสวงหาความรู้ ซึ่งทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กานต์ธีรา ปัญจะทองคำ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ เรื่อง ภาวะผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของ ไพศาล จันทรภักดิ์ ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า นักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมในด้านความรู้ การประเมินผลหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ด้านเจตคติ ผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ทั้งในภาพรวมและรายองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการอบรมผู้นำของเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน มีเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม โดยภาพรวมสูงขึ้น 0.46 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติด้านภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนที่ผ่านการอบรมได้ ทั้งนี้อาจเกิดจากส่วนประกอบของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ สื่อ กิจกรรม วิธีการฝึกอบรม รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสม โดยเฉพาะวิธีการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยได้นำหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การใช้เกมส์ การมอบหมายงาน การแสดงละคร การระดมความคิดเห็น การวางแผนร่วมกัน การอภิปรายร่วมกัน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ในกิจกรรมการฝึกอบรม จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ดังที่จิรวัดน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2538) กล่าวว่า ยุทธวิธีในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้เฉยๆ คือ การเล่นเกมประกอบการเรียนรู้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรวิฑูฒิ จิรสุจจริตธรรม (2553) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก ผลการประเมินการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชน ด้านเจตคติ หลังการทดลองใช้ หลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการประเมินก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ผลการประเมินทักษะภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน พบว่า สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม มี

ทักษะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ทักษะ โดย ทักษะการทำงานเป็นทีม เฉลี่ยสูงสุด และทักษะการแสวงหาความรู้ เฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการ มีกิจกรรมที่หลากหลาย ผู้เข้ารับการอบรมได้ทำกิจกรรมเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ มีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลมาจากการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยการฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มในทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกานต์ธีรา ปัญจะทองคำ (2558) ที่ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผลการศึกษาของไพศาล จันทรภักดี (2548) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำ พบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำ ของเยาวชนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผู้นำของเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน ที่เข้ารับการอบรม ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน โดยด้านวิทยากร มีความเหมาะสมเฉลี่ยสูงสุด แสดงว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในหลักสูตร และมีความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรม ทั้งนี้เป็นเพราะวิทยากรซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านการฝึกอบรม มาเป็นวิทยากร ทำให้การดำเนินการฝึกอบรมดำเนินไปในรูปแบบและกิจกรรมที่น่าสนใจ มีกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา มีกิจกรรมนันทนาการ โดยเฉพาะการคิดกิจกรรมและการทำกิจกรรมที่มีความตื่นเต้น มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยของผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชน ที่มีความฝัน มีพลัง มีความคิด มีความสนใจเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีความต้องการอยากรู้อยากเห็น มีความพร้อมเต็มที่ในการที่จะเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงออกได้อย่างเต็มที่ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการพัฒนางานของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกานต์ธีรา ปัญจะทองคำ (2558) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของวรุณี จิรสจิริธรรม (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนในโรงเรียนอาชีวศึกษาคาทอลิก ผลการประเมินความเหมาะสมด้านองค์ประกอบของหลักสูตรเสริม โดยหัวหน้านักศึกษาเมื่อสิ้นสุดการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากในทุกองค์ประกอบ ซึ่งแสดงว่า หลักสูตรเสริมมีประสิทธิภาพและสามารถใช้พัฒนาทักษะภาวะผู้นำเยาวชนได้

3. ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชน ของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้มีการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยการขยายเวลาในการฝึกอบรม เป็นเวลา 3 วัน และเพิ่มกิจกรรม เพื่อให้ ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสม และเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรมที่กระชับ เฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในส่วนที่บกพร่องอยู่เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้หลักสูตรฝึกอบรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของชัยนิตย์ พรรณนาร และ รุจิรี ภูสาระ (2556) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการเป็นพลเมืองดี สำหรับเยาวชน ที่พบว่า การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรฝึกอบรม จากผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการปรับปรุงการเพิ่มจำนวนเวลาของแต่ละหน่วยซึ่งผู้วิจัยเห็นสอดคล้อง และได้นำมาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมให้เหมาะสมต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เป็นการสังเคราะห์องค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับผู้นำเยาวชน และจุดอ่อนของเยาวชนไทย ดังนั้น ควรจะมีการศึกษาและนำหลักสูตรนี้ไปใช้ฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของเยาวชนให้กว้างขวางมากขึ้น กับเยาวชนโดยทั่วไป นิสิต นักเรียน นักศึกษา โดยผู้นำหลักสูตรไปใช้ จะต้อง ควบคุมกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม ให้อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน และมีความรู้พื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้การฝึกอบรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2) ผู้ที่จะนำหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ไปใช้ ควรคำนึงถึงสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม และสถานที่ในการฝึกอบรม เพราะกิจกรรมในหลักสูตร มีทั้งกิจกรรมให้ห้องฝึกอบรม และกิจกรรมกลางแจ้ง จึงไม่เหมาะสมในช่วงฤดูฝน หรือช่วงที่อากาศร้อนจัด เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3) กรมกิจการเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานเชิงนโยบายและปฏิบัติ ที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเด็กและเยาวชน ควรนำเอาหลักสูตรฝึกอบรม ไปใช้ขยายผลและส่งต่อกับสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับตำบล ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เฉลี่ยน้อยที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นความสามารถในการแยกแยะ และเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการแสดงความรู้ในการให้เหตุผลเชิงวิพากษ์ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกำลังเป็นจุดอ่อนของเด็กและเยาวชน

จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะในการแสวงหาความรู้ให้กับเด็กและเยาวชน เป็นหลักสูตรเฉพาะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) การฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน เป็นการฝึกอบรมที่มีระยะเวลาที่จำกัด จึงสามารถประเมินความรู้ เจตคติ และทักษะของผู้เข้ารับการอบรมได้จากแบบสอบถาม และแบบสังเกต เบื้องต้น ซึ่งมีผลทำให้ทักษะบางประการอาจยังไม่เกิดขึ้นในขณะฝึกอบรม ในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการประเมินและติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม ประมาณ 3 เดือน เพื่อสังเกตการพัฒนาทักษะ ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

References

- Chainit Pannavorn,Ruji Phusara. (2556). Curriculum development of good citizenship for the youth. *EAU Heritage Journal*, 3 (2),
- Dhammaruk Karnpisith. (2540). *Documentation for a workshop on Thailand Vision 2020*. Bangkok: Office of The Nation Economic and Social Development Board.
- Jirawat Vongsawatdiwat. (2538). *Attitude, Belief and Behavior : resource measurement And change*. Bangkok : Assumption University.
- Kanteera Panjathongkome. (2558). The Development of Leadership Training Curriculum for Higher Secondary School Students. *Thesis of Master of Education*. (Curriculum and Instruction). Rajphattheptsatree University.
- Paisan Chanrapakdee. (2548). Development of Youth Leadership Development for Senior High School Student in High Schools Under The Office of The Basic Education Commission The Ministry of Education Though Curriculum Development. *Education Journal* 7(1),
- Somjai Kongterm. (2550). The Study of Readiness to ASEAN Community of Students in Phetchabun Rajabhat University. *Research Report*. Phetchabun : Faculty of Education Phetchabun Rajaphat University.
- Thanyaruk Virasombat. (2555). *Documentation "Preparation of Graduate Students To support the ASEAN community"*, Rajaphat Chiangmai University.
- Worawut Jerasujarittum. (2010). A Development of Enrichment Curriculum to Promote Youth Leadership Skills in Catholic Vocational Schools. *Dissertation, Ed.D.* (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.